ROK XI

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 23

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 GRUDNIA 1936 ROKU

POMOC ZIMOWA

Pan Minister Przemysłu i Handlu zwrócił się do Związku Przemysłu Chemicznego z listem następującej treści:

Na podstawie uchwały Rady Ministrów z dn. 25 września 1936 r. został zorganizowany Ogólnopolski Komitet Pomocy Bezrobotnym, złożony z przedstawicieli wszystkich warstw społecznych i organizacyj — oraz organów regionalnych tegoż Komitetu pod postacią analogicznych Komitetów Wojewódzkich, Powiatowych i Gminnych (miejskich i wiejskich), w celu przeprowadzenia przez wymienione Komitety zbiórki w gotówce i naturaliach na pomoc zimową dla bezrobotnych.

Zbiórka jest prowadzona zarówno w gotówce jak i w naturaliach i obejmuje wszystkie warstwy społeczeństwa, uwzględniając ich możliwości finansowe. Zbiórka pieniężna w formie ofiar jednorazowych lub też wpłacanych w kilku ratach miesięcznych obejmuje między innymi przemysł, handel, finanse i rzemiosło; zbiórka w naturaliach obejmuje poza gospodarstwami rolnymi, te zakłady przemysłowe i handlowe, które mogą zaofiarować odpowiednie produkty, jak węgiel, cukier, odzież, obuwie, mydło i t. p. Władze państwowe i samorządowe zobowiązane zostały do okazywania najdalej idącej czynnej pomocy akcji zbiórkowej, szczególnie w zakresie magazynowania środków pomocy (żywności, opału, odzieży) oraz ich przewozu.

Względy zarówno uczuciowe jak i państwowe, przemawiające za poparciem akcji pomocy zimowej dla bezrobotnych są ogółowi społeczeństwa znane z odnośnych oficjalnych publikacyj. W świetle tych motywów, solidarny wysiłek, zmierzający do ulżenia niedoli około półmilionowej rzeszy głodujących, staje się nakazem. Proszę przeto usilnie o jak najwydatniejsze przyczynienie się do powodzenia akcji zarówno ofiarą, złożoną imieniem własnym Organizacji jak i pobudzeniem zrzeszonych członków do ofiarności w darach oraz ewent. współpracy w Komitetach.

O formach współpracy w omówionej akcji oraz jej wyniku proszę o złożenie mi sprawozdania po zakończeniu akcji.

Minister
(—) Antoni Roman

Związek Przemysłu Chemicznego sprawą pomocy zimowej dla bezrobotnych zajął się natychmiast z chwilą podjęcia tej akcji przez Naczelny Komitet.

Prezydium i Zarząd Związku badał szczegółowo normy, jakie wskazać należy przedsiębiorstwom przemysłu chemicznego, celem wpłacania odpowiednich składek i na ostatnim posiedzeniu Zarządu, dn. 12 b. m., przyjął następującą uchwałę:

W zrozumieniu konieczności natychmiastowego przystąpienia do akcji zimowej pomocy dla bezrobotnych, Związek Przemysłu Chemicznego odezwą z dn. 15 października r. b. zwrócił się do zrzeszonych fabryk chemicznych, zakreślając orientacyjne normy, jakimi powinny kierować się przedsiębiorstwa chemiczne w pierwszym etapie wpłacania ofiar na rzecz pomocy zimowej.

Wobec powziętego postanowienia Ogólno-Polskiego Obywatelskiego Komitetu Zimowej Pomocy Bezrobotnym, ustalającego normy dla przemysłu w wysokości od jednego do trzech pro mille od obrotu za r. 1935, przy pozostawieniu związkom branżowym określenia wysokości stawek opłat w powyższych granicach — Zarząd Związku na posiedzeniu w dn. 12 b. m. powziął postanowienie, zalecające przedsiębiorstwom chemicznym uzależnienie wysokości opłat na rzecz pomocy zimowej od wysokości osiągniętego zysku netto (dywidendy) w 1935 r. Mianowicie przedsiębiorstwa nie mające zysku w 1935 r. opłacają conajmniej 1‰ od obrotu w r. 1935, przedsiębiorstwa wykazujące do 4% zysku netto (dywidendy) conajmniej 2‰ od obrotu i przedsiębiorstwa, których zysk netto (dywidenda) przekraczał 4% w r. 1935 — conajmniej 3‰ od obrotu.

Na poczet powyższych norm zaliczone mogą być również wszelkie pomoce w naturze.

Zadeklarowane składki, bądź inne formy pomocy należy zgłaszać i wpłacać, stosownie do uznania firmy, albo do Ogólno-Polskiego Komitetu, albo do komitetu lokalnego w miejscu siedziby fabryki.

O wszelkich deklaracjach i wpłatach ofiar niezbędne jest dokładne i systematyczne informowanie Związku Przemysłu Chemicznego, który prowadzi szczegółową ewidencję ofiarności przemysłu chemicznego. Otrzymane od fabryk zawiadomienia o ich akcji na rzecz pomocy zimowej będą publikowane w organie prasowym Związku „Wiadomościach Przemysłu Chemicznego".

Odezwa powyższa została rozesłana do wszystkich fabryk, wchodzących w skład Związku Przemysłu Chemicznego.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dn. 15 listopada r. b. zmarł b. p. Dawid Nower, założyciel i prezes Zarządu Pruszkowskiej Fabryki Ultramaryny „Sommer i Nower" w Pruszkowie.

Zmarły był jednym z przedstawicieli tego typu przedsiębiorcy przemysłowego, który samodzielnie podjął inicjatywę produkcyjną, założył przedsiębiorstwo oparte na własnych kapitałach, doprowadził je do rozkwitu i osobiście czuwał nad wszelkimi przejawami jego działalności aż do ostatnich chwil życia. Założył również i prowadził zespoloną z fabryką ultramaryny wytwórnię papierów i płócien szmerglowych, wyzuskując w celach dystrybucji zorganizowany poprzednio dla ultramatyny apart handlowy.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Do fabrykacji regeneratu gumowego przystępuje w najbliższym czasie Sp. Akc. „Sanok" w Sanoku. Obok więc Sp. Akc. „Strem", będzie to druga fabryka chemiczna w Polsce, która zająć się ma fabrykacją regeneratu na dużą skalę, nietylko celem zużywania go we własnym zakresie produkcyjnym, lecz również celem zaopatrywania w regenerat rynku polskiego.

NOWA FORMA DOKUMENTACJI CHEMICZNEJ

Dokumentacja chemiczna — w międzynarodowym rozumieniu tego słowa — stanowi zespół książek, czasopism, druków, rękopisów, fotografij, filmów, dotyczących chemii czystej i stosowanej. Na terenie polskim mamy już te wszystkie formy dokumentacji. Przed paru jednak tygodniami do zespołu środków dokumentacji — a przede wszystkim może propagandy chemicznej — przybył nowy: płyta gramofonowa.

Oto p. Inż. Włodzimierz Płużański, senior propagandy i popularyzacji przemysłu chemicznego w Polsce, nagrał płytę p. t. „Znaczenie i zadania chemicznego przemysłu syntetyczno-organicznego". Płyta ta przeznaczona jest dla Wystaw, szkół, przy zwiedzaniu pokazów półproduktów i barwników i t. p. Obejmuje popularnie i zwięźle poprowadzony wykład na temat szczególnej doniosłości przemysłu chemicznego dla Polski, a na drugiej stronie płyty — kilka wiadomości o działaniu na tym polu fabryki „Boruta" w Zgierzu.

Tekst płyty zawiera również dwa hasła, stanowiące lapidarną charakterystykę przemysłu organicznego. Oto one: „Silny przemysł syntetyczno-organiczny jest jedną z ważniejszych podstaw potęgi Państwa" i „Si vis pacem — para... pigmenta".

Doskonała treść, ujęta w ciekawą i nową formę, niewątpliwie przyczyni się do dalszej popularyzacji zagadnień przemysłu chemicznego w Polsce.

PRODUKCJA MYDŁA W POLSCE

Publikacje Głównego Urzędu Statystycznego, w szczególności rozpowszechniony i poczytny bardzo „Mały Rocznik Statystyczny", podają produkcję mydła w Polsce w liczbach, odbiegających znacznie w dół od danych, posiadanych i publikowanych przez Związek Przemysłu Chemicznego. Tak np., według Gł. Urzędu Statyst., produkcja mydeł zwykłych i technicznych w Polsce w r. 1935 wyniosła 38.000 tonn, gdy materiały, zebrane przez Związek, wskazywały liczbę niemal dwukrotnie wyższą. Ta rozbieżność była niepokojąca, zwłaszcza że wielu publicystów, oświetlających zagadnienia Polski współczesnej, opierali się na oficjalnej statystyce i wyciągali odpowiednie wnioski z tych bardzo niskich danych o produkcji — a więc i zużyciu — mydła w Polsce.

Na wniosek Związku Przemysłu Chemicznego, Główny Urząd Statystyczny przeprowadził dodatkowe badania w zakresie produkcji mydła, obejmując odpowiednią ankietą wszystkie przedsiębiorstwa przemysłowe w Polsce. Okazało się, że liczba poprawiona (nie obejmująca Gdańska) w zakresie wytwórczości mydła za r. 1935 obejmuje 57.000 tonn, z czego 46.800 tonn wyprodukowano w zakładach przemysłowych I — VII kategorii, a 10.200 tonn — w zakładach przemysłowych VIII kategorii. Jeśli chodzi o geograficzne położenie fabryk mydła, partycypujących najwyższym odsetkiem w ogólnej produkcji — to na pierwszym miejscu znajduje się okrąg warszawski, reprezentując ok. 45% produkcji, na drugim — katowicki ok. 15% produkcji, wreszcie lwowski — z 8% produkcji. Pozostałe okręgi (z wyjątkiem lubelskiego i wileńskiego) mają prawie równomierną produkcję, wynoszącą ok. 5% dla każdego z okręgów.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Związek przystąpił do zbierania materiałów dotyczących wywozu chemicznego do *Łotwy, Estonii i Włoch*, w związku z przewidywanymi rokowaniami kontyngentowymi z tymi krajami.

Na podstawie posiadanych materiałów Związek sformułował postulaty do rokowań handlowych z Belgią, które rozpoczną się w najbliższych dniach.

Układ ze Szwajcarją dotyczący odmrożenia wierzytelności polskich w Szwajcarji podpisany został dnia 19 listopada i wejdzie w życie w najbliższym czasie. Układ przewiduje przerachowanie sum wpłaconych na konta eksporterów polskich przed 26 września r. b. według dawnego kursu franka.

Państwowy Instytut eksprotowy ogłosił konkurs p. n. „Dobry Eksport", szczegóły podane zostały w Nrze 32 „Informatora Eksportowego" z dn. 10 listopada. Termin nadsyłania towarów na konkurs upływa dnia 18 b. m.

Zwracamy uwagę na następujące wiadomości ogłoszone w Nrze 33 Informatora Eksportowego:

możliwości zbytu ziół leczniczych w Kanadzie, nowe zasady handlu kompensacyjnego w Rumunii.

Angielska linia okrętowa Port Line, utrzymująca łączność między Europą a portami Australi i Nowej Zelandii, zgłosiła swoją gotowość wprowadzenia bezpośrednich połączeń pomiędzy Polską a tymi portami. Wprowadzenie takiego bezpośredniego połączenia linia uzależnia od możliwości otrzymania dostatecznej ilości ładunków.

NOWE WYDAWNICTWA

Nakładem czasopisma „Hutnik", będącego organem zrzeszeń Hutniczych ukazała się broszura, zawierająca tekst odczytu Inż. Mariana Przybylskiego pt. „Sytuacja hutnictwa żelaznego w Polsce". Odczyt ten daje zwięzły i udokumentowany obraz położenia tego naprawdę kluczowego przemysłu; ponadto stanowi jeden jeszcze dokument uzasadniający objektywnymi danymi i cyframi podstawowy postulat przemysłu polskiego, którym jest urentownienie produkcji.

Ukazała się broszura Inż. Stefana Bauera pt. „Nowoczesne drogi drzewno-kamienne". Broszura ta wydana została przez Radę Naczelną Związków Drzewnych w Polsce z przedmową Stefana Tyszkiewicza, Prezesa Ligi Drzewnej. Praca Inż. Bauera zapoznaje czytelnika w przystępnej formie z najnowszymi doświadczeniami w zakresie budowy nawierzchni drzewnych z dwóch warstw klocków drewnianych okrągłych, impregnowanych i przesypanych żwirem. W ten sposób ułożona nawierzchnia polana zostaje emulsją smołowo-asfaltową. Przeprowadzenie doświadczeń nad budową tego rodzaju dróg wydaje się w naszych warunkach wskazane, zwłaszcza w okolicach obfitujących w drewno, gdzie sieć drogowa przeważnie właśnie jest zaniedbana.

KRONIKA

Dn. 26 listopada r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego na którym — po załatwieniu szeregu spraw bieżących — Zarząd rozważał zagadnienie delegowania przedstawiciela Związku na konferencję techniczną Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie w sprawie konwencji co do skrócenia czasu pracy w przemyśle chemicznym. Wysłuchano szczegółowych wyjaśnień kierownika Wydziału Pracy Centralnego Związku Przemysłu Polskiego, p. M. Jastrzebowskiego. Zarząd doszedł do wniosku że nie będzie delegował przedstawiciela Związku Przemysłu Chemicznego na tę naradę; mianowicie, narada nie ma na celu rozważania meritum zagadnienia, które będzie rozstrzygnięte na czerwcowej sesji Międzynarodowej Organizacji Pracy, natomiast ma się zająć badaniem techniki skracania pracy w przemyśle chemicznym. Ponieważ Związek Przemysłu Chemicznego stoi na stanowisku, że skrócenie czasu pracy w polskim przemyśle chemicznym jest w obecnych warunkach nieaktualne, więc też nie może brać udziału w naradzie, która ma na celu próby technicznego rozwiązywania tego problematu. Dodać trzeba, że nawet samo określenie, co należy rozumieć pod pojęciem przemysłu chemicznego — budzi wątpliwości nawet wśród organizatorów konferencji.

Skład Komitetu Redakcyjnego opracowywanego obecnie przez Związek wydawnictwa „Źródła produkcji chemicznej" został ustalony przez Zarząd Związku w następujący sposób:

Prof. Dr. Józef Zawadzki, Prof. Marceli Struszyński, Inż. Eugeniusz Berger, Inż. Włodzimierz Płużański, Inż. Wiktor Sommer.

Pragnąc już w najbliższym czasie uruchomić działalność Fundacji Stypendialnej przy Związku Przemysłu Chemicznego, Zarząd Związku — zgodnie ze statutem Fundacji — zwrócił się z prośbą o przyjęcie mandatów członków Zarządu Fundacji do Prof. Politechniki Warszawskiej, p. Dr. Józefa Zawadzkiego oraz do Prof. Uniwersytetu Warszawskiego, p. Dr. Stanisława Przyłęckiego.

W związku z pożarem, jaki wybuchł w nocy z dn. 24 na 25 listopada r. b. w fabryce Sp. Akc. „J. Franaszek" w Warszawie, proszeni jesteśmy o zaznaczenie, że pożar został szybko zlokalizowany, nie zniszczył urządzeń fabrycznych, a fabryka nie zatrzymała ruchu i pracuje nadal we wszystkich działach.

Dn. 28 listopada r. b. do wiernych rąk Związku zostało złożone trzecie „pismo zapieczętowane". Mianowicie p. Inż. chem. Franciszek Haendel złożył pismo p. t. „Sposób przerabiania odpadków ługów przy fabrykacji kwasu bornego". Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr. 3 pism zapieczętowanych składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Jesteśmy proszeni o poinformowanie, że XIV wydanie Rocznika Statystyki Nawozów Sztucznych (dawniejszy Annuaire Lambert), obejmującego międzynarodową statystykę nawozową, jest obecnie w druku. Zamówienia na Rocznik przyjmowane są w Paryżu pod adresem Towarzystwa „L'Engrais", 16 Rue de Miromensnil.

VI Międzynarodowy Kongres Techniczny, urządzany przez Bureau International de l'Enseignement Technique w Paryżu (2, Place de la Bourse) odbędzie się w roku bieżącym w Rzymie od dn. 28 do 30 grudnia i połączony ma być z interesującymi wycieczkami po Włoszech. Zapisy na Kongres przyjmuje paryskie biuro pod wyżej wskazanym adresem oraz sekretariat Kongresu w Rzymie — Palais de Expositions, Via Nazionale.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ FIRMY EDWARD GRONIOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

Artykuł	Cena w zł. za 1 kg.
Aceton	3.50
Ałun chromowy	0.70
Ałun krystaliczny	0.55
Antychlor krystaliczny	0.41
Biel cynkowa	0.60
Biel ołowiana	1.50
Boraks krystal.	0.90
Cerezyna biała II gat.	1.80
Cerezyna żółta	1.65
Chlorek magnezu	0.28
Chlorek baru	0.70
Chlorek cynku 98/100%	1.—
Chlorek wapna	0.40
Chlorek wapnia	0.28
Dwuchromian potasu	1.45
Dwuchromian sodu	1.30
Degras orygin. Stadlera	1.35
Dekstryna biała	0.60
* Esencja octowa 80%	2.70
Emetyk	6.50
* Formalina 40%	1.88
Fosforan sodowy 3¹ zasadowy	0.90
Fenol krystal.	3.10
Fluorek sodu	2.20
Glukoza nieskażona	0.60
Kaolina	0.14
Kreda zwykła szlamowana	0.08
Kalafonja krajowa	0.65
Kalafonja amerykańska „Hercules“ N. jasna	0.88
* Kwas octowy 30% techn.	1.—
Kwas mrówkowy	2.35
Kwas mlekowy 50%	1.40
Kwas mlekowy 80%	2.40
* Kwas fosforowy chem. czysty	3.—
* Kwas fosforowy techniczny	2.20
Kremotartar	2.50
Kwas cytrynowy	4.65
* Kwas solny techn.	0.15
Kwas winowy kryst.	5.—
Litopon 30%	0.72
Minja ołowiana prawie chem. czysta	1.25
Minja żelazna	0.40
Nadboran sodowy	4.—
Nadmanganian potasu	3.50
Naftalin	0.62
Nigrozyna wodna	7.—
Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Olej rycynowy techniczny	1.80
Olej rycynowy medyczny	2.30
Olej kostny	4.50
Olej turecki 50%	0.85
Olej turecki 80%	1.40
Oropon (bejca dla skór)	1.50
Octan sodu	1.—
Ozokeryt czarny	2.—
Ozokeryt bielony	4.25
Parafina w taflach	1.15
Perhydrol 30%	3.20
Siarka	0.34
Siarczan glinu	0.23
Siarczan żelaza	0.17
Sól szczawikowa	1.42
Sól glauberska kryst.	0.09
Sól gorzka	0.19
Sadze angielskie	1.30
Tłuszcz z wełny jasny	0.90
Tłuszcz z wełny ciemny	0.60

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 1 kg loco skład Warszawa wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką, rozumieją się bez opakowania.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.